

ACTA DIURNA

Paideia, Turun klassillinen yhdistys r.y. – Klassiska föreningen i Åbo r.f.
Jäsentiedote 4/2009

SYYSERVEHDYS!

Kesä on jo kaukana takana, ja on vihdoin aika aloittaa syksy myös Paideian osalta. Syksyn ensimmäisen esitelmän saapuu pitämään väitöskirjatyönsä pohjalta FM Outi Kaltio Helsingistä. Outi tekee kommentoitua editiota ja käännöstä keskiaikaisen latinankielisen lääketieteen oppikirjan, Constantinus Africanuksen *Theorica Pantegni*, yhdestä luvusta. Tutkimuksen lähtökohtana on Kansalliskirjastomme 1100-luvulta peräisin oleva käsikirjoitus. Esitelmä käsittelee tätä käsikirjoitusta sekä teoksen syntyhistoriaa ja oppisisältöä.

FM Outi Kaltio:

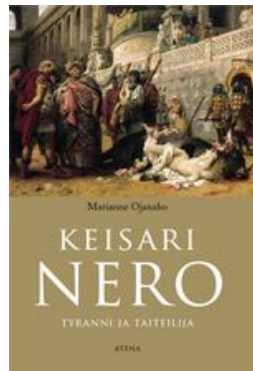
*Constantinus Africanus,
Theorica Pantegni:
keskiaikainen lääketieteen oppikirja*

TORSTAINA 29. LOKAKUUTA
KLO 18.15
LS 2, TURUN YLIOPISTO

Tilaisuuteen on vapaa pääsy.
Tervetuloa!

VUODEN KIRJASATOA

Alkusyksystä Atena Kustannus toi markkinoille FM Marianne Ojanahon kirjoittaman elämäkerran *Keisari Nero, tyranni ja ajattelija*. Teos lupaa pyyhkiä vanhoista mielikuvista pois vuosisataisen paatoksen ja tarkoitushakuiset tulkinnot. Neron ympärillä näyttäytyy kuohuva Rooma, jossa hallitsijan paikka oli epävakaa ja hyvien päätösten tekeminen vaikeaa. Kun myyttien muurit puretaan, niiden takaa on mahdollista nähdä myös ihmiskasvoinen keisari Nero.

Mika Kajavan, Sari Kivistön, H. K. Riikosen, Erja Salmenkiven, ja Raija Sarasti-Wileniuksen yhteistyönä on syntynyt *Kulttuuri antiikin maailmassa*, kattava ja yleistajuinen esitys länsimaisen kulttuurin kehdestä antiikin Kreikassa ja Roomassa. Suomen parhaiden asiantuntijoiden kirjoitukset antiikin historiasta, myyteistä, sivistyksestä ja jokapäiväisen elämän ulottuvuuksista valaisevat yhteistä perintöämme sekä antiikin ajan ja nykypäivän välisiä yhteyksiä. Kirja on laadittu

sisarteokseksi vuonna 2007 julkaistulle *Kirjallisuus antiikin maailmassa* -kirjalle.

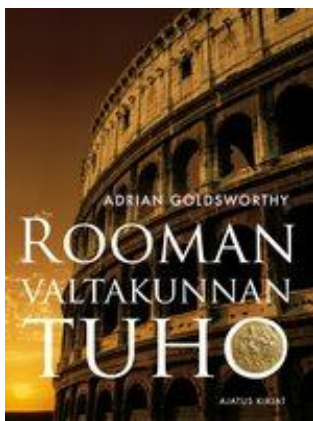

Reijo Pitkärannan ja Laura Mikkosen *Lääketieteen sanakirja latina-suomi-latina* on ensimmäinen Suomessa laadittu kaksisuuntainen lääketieteen sanakirja. Hakusanasto koostuu anatomisista ilmaisuista, taudinimityksistä, lääkeaineiden nimistä ja reseptilatinan termeistä. Antiikin harrastajaa kiinnostanevat erityisesti latina-suomi-osiossa annetut hakusanojen etymologiat. Teoksessa on myös katsaus lääketieteen terminologian historiaan sekä kokoelma Hippokrateen aforismeja suomennoksineen.

WSOY:n *Maailman runo* -sarjassa on julkaistu virolaisrunoilija Hasso Krullin teos *Meter ja Demeter*. Kirjailijan pääteokseksi mainittu runoelma kuvaa maailman tuhoutumisen vedenpaisumuksessa ja uuden syntymisen muinaisista luomistarinoista. Krull yhdistää eepoksessaan legendat ja

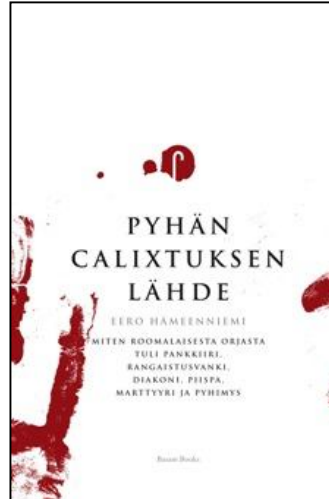
myytit maailman eri kolkilta viitaten globaaleihin ongelmiin, joihin hän löytää myös ratkaisun.

Ajatus Kirjat toi markkinoille Adrian Goldsworthyn teoksen *Roman valtakunnan tuho* Simo Liikasen käännöksenä. Goldsworthy kuvaa keisarikunnan lopun historiaa äärimmäisten persoonallisuuksien aikana, jona valtaa pitivät niin

Marcus Aureliuksen kaltaiset filosofikeisarit kuin Diocletianuksen kaltaiset brutaalit soti-

laskeisaritkin. Aikakautta muokkasivat uudet ajatukset, erityisesti uskonnot, joista parhaiten menestyi kristinusko. Goldsworthy kertoo tarinan mahtavasta valtakunnasta, jossa sotilaat olivat valmiita taistelemaan toisiaan vastaan ja joka ilman ulkoisia vihollisia hajosi sisuksistaan hallitsijoiden ja johtajien asettaessa vallanhimonsa valtion edun edelle.

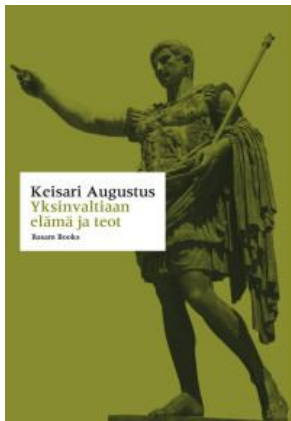
Jo keväällä ilmestyi eturivin säveltäjänämme paremmin tunnetun Eero Hämeenniemen esikoisromaani *Pyhän Calixtuksen lähde* (Basam Books). Piispa Calixtus (n.160-222) kertoo värikkään elämäntarinansa. Orjana syntyneen roomalaisen urakehitys oli huikea ja täynnä yllättäviä käännteitä. Hämeen-

niemi kuvaa Calixtuksen tietä pankkiiriksi, rangaistusvangiksi, diakoniksi, paaviksi, marttyyriksi ja pyhimykseksi hänestä säilyneisiin vähäisiin historiallisiin dokumentteihin nojautuen.

Romaani piirtää kuvan Calixtuksesta varhaisen kirkon toisinajattelijana, luovana teologina ja rakkauden ja ymmärtämyksen puolestapuhujana, jota Calixtuksen arkkivihollinen, historian ensimmäinen vastapaavi, Hippolytos syyttää muun muassa vapaan seksin, abortin ja ehkäisyn hyväksymisestä. Lukija kutsutaan pohtimaan, millainen kristinusko tai kirkko meillä voisi tänään olla, jos kirkon opetus olisi lähtenyt Calixtuksen viitoittamalle tielle.

Eero Hämeenniemi on kirjoittanut viisi tietokirjaa musiikista ja Intian kulttuurista. Pyhän Calixtuksen lähde on hänen ensimmäinen kaunokirjallinen teoksensa. Teoksen liitteenä on käännösote Hippolytoksen kreikankielisestä teoksesta *Harhaoppeja vastaan*, joka on allekirjoittaneen käsialaa.

Basam booksin alkuvuoden antia on myös Pekka Tuomiston *Res Gestae* -käännös *Keisari Augustus, Yksinvaltiaan elämä ja teot*. Teos

esittelee Augustuksen itsensä laatiman muistokirjoituksen, joka hakattiin pronssitauluihin hänen hautamuistomerkkinsä edustalle ja lähetettiin kopioina ympäri laajaa valtakuntaa. Kirjoituksessa Augustus muistelee valloittamiaan maita, hallitsemiaan ihmisiä, rakentamiaan temppeleitä ja vuodattamiaan kyyneleitä. Tuomisto on laatinut teokseen esipuheen, Augustuksen syntyperää ja nuoruusvuosia esittelevän johdannon sekä itse tekstin kommentaarin.

Antoisia lukuhetkiä toivottaen, *Ulla Laitakari*

PAIDEIAN YHTEYSTIEDOT

Osoite: Paideia, c/o Klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri, 20014 Turun yliopisto

Verkossa: <http://org.utu.fi/muut/paideia/>

Sähköposti: pj: ulla.laitakari@utu.fi
siht.: sanni.aava@utu.fi